Voorbereidingen Vierde conferentie van Tilburg van start gegaan

Januari 2008 vond in Tilburg de eerste grote conferentie plaats over duurzame en sol idaire economie. Deze leidde tot de Verklaring van Tilburg waarin door velen wordt opgeroepen tot een beleid dat daadwerkelijk gericht is op wat in de economie moet prevaleren: menswaarden en natuurwaarden. December 2009 vormden enkele tientallen organisaties de Alliantie Fair&Green Deal met daarbij de oproep om dat beleid eindelijk te gaan maken. De urgentie van zo'n beleid heeft onder meer te maken met de steeds omvangrijker en diepgaander wordende problematieken van ecocide en van mondiale armoede en ongelijkheid.

Er had natuurlijk allang een beleid moeten zijn gericht op daadwerkelijke verduurzaming van de economie. Zo had zwaar geïnvesteerd moeten zijn in programma's van ontwikkeli ng en toepassing van technologie die cradle-to-cradle (volledige recycling) dichterbij zouden brengen. Daarbij had een ombouw van de productie en consumptie moeten plaatsvinden met krimp van de zwaar-materiële vormen van productie en consumptie ten gunste van de licht-materiële dienstverleningen als de zorgsectoren. Want de gemiddelde Nederlandse ecologische voetafdruk moet met ongeveer twee derde naar beneden. Ook zou al beleid gevoerd moeten zijn waarbij prijzen de werkelijke kosten en schaarsten weerspiegelen en niet alleen de 'gemoneti seerde'.

Dat zou moeten worden ondersteund door een belastinghervorming waarbij belasting vooral geheven zou worden op gebruik van natuurlijke hulpbronnen en op milieuschades in plaats van op arbeid. En er hadden al lang mondiale initiatieven genomen moeten zijn waarbij bestaanszekerheid voor iedereen (via social e zekerheidsvoorzieningen) en dus herverdeling van het wereldinkomen zouden zijn gerealiseerd. Ook hadden structur ele hervormingen van de wereldeconomie hebben moeten plaatsvinden waarbij zorg voor iedereen en de natuur voorop zouden staan in plaats van steeds verdere liberalisering van de wereldhandel en het geldverkeer. Bij dit laatste zou dan van groot belang moeten zijn geweest dat de dominantie van de financiële sectoren zou worden opgeheven, met gelijktijdig een nieuwe ronde van geldzuivering.

Deze en andere beleidsvormen en maatregelen zijn al lang bekend en ook uitvoerbaar. De politieke wil ontbreekt, in ieder geval de macht om die wil, voor zover die er is, door te voeren. Voor alle dui delijkheid, het gaat niet alleen om een ander overheidsbeleid. Het gaat zeker ook om veranderingen van leefstijlen, iedereen kan al werken aan verlaging van de voetafdruk, om maar eens wat te noemen. Maar veranderingen van leef stijlen moeten ondersteuning vinden in beleid van overheden, anders blijven de perspectieven beperkt.

Het gaat om meer dan alleen maar te nemen maatregelen. Onze economische orde is in het geding. Wij ontkomen er niet aan om het te hebben over kenmerken als de vrijhandel, het particuliere eigendom, concurrentie, winstmaximalisatie, de rol van het geld, om maar eens wat te noemen. Een van de syst eemkenmerken van die orde heeft te maken met hoe waarden worden bepaald. In de huidige orde domineert de waardebepaling op grond van monetair geregistreerde transacties, transacties dus waarbij geld een rol speelt. Maximalisering van geldopbrengsten en van geldaccumulatie is nu de dominante oriëntatie. Dat wil niet zeggen dat andere waardebepalingen geen rol spelen. Integendeel, wij kennen ook vele voorbeelden van politieke debatten waarin andere onderwerpen, als gezondheid en veiligheid, centraal staan. Maar in laatste instantie wordt steeds “afgerekend” in geldtermen. Niet behoeften maar koopkracht geeft recht op toe-eigening. En geld, is de veronderstelli ng, brengt al het andere. Pas als dat niet vanzelf gebeurt gaan wij bijsturen, of ingrijpen: als de gezondheid van mensen teveel lijdt onder uitstoot van fijnstof door auto’s, gaan we filters verplichten. Deze correctieve strategie heeft in veel situaties tot goede resultaten geleid: “De Rijn is weer schoon” is een veelgehoord voorbeeld.

Maar de realiteit is dat de ecologische en sociale problematieken de laatste decenni a enorm zijn verergerd en verdiept. Bij de aanpak daarvan kunnen wij niet meer vertrouwen op geld als richtsnoer, ondanks alle correctieve mogelijkheden. Wij zijn er toe gedwongen ons primair te laten leiden door andere en meer wezenlijke waarden, menswaarden en natuurwaarden, een economie gebaseerd op principes als mondialiteit, duurzaamheid en solidariteit.

Op 3 februari 2011 is in Tilburg de vierde conferentie over duurzame en solidaire economie. Dan gaat het natuurlijk ook over wat er moet veranderen in ons economische denken en beleid. Maar nog meer zal het dan gaan om voorstellen als in de Fair&Green Deal opgenomen gerealiseerd te krijgen. “Nu kan het nog” is het devies. Daarbij moeten de achterbannen verbreed en geactiveerd worden.

Lou Keune

Meer informatie over de conferentie, de voorbereidende teksten, hou u zich voor deelname kunt aanmelden etc. wordt z.s.m. op deze site gepubliceerd. U kunt zich ook aanmelden voor de Nieuwsbrief van het Platform DSE, de 'Groeistuip' om automatisch op de hoogte gehouden te worden.

{jcomments off}